

DEVECSERI UJSÁG

Társadalmi, közgazdasági és politikai hetilap!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 pengő
Fél „ 4 „
Negyed „ 2 „
Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:
Dr. SOMOGYI KÁROLY

Kiadótulajdonos:
HUSS FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Devecser, Klapka-ucca 16.
TELEFON 23.
Ide intézendők a lapot érdeklő minden-
nemű közlemények

Kulturházak.

Népháznak is mondják ezen középületeket, melyek különösen az elmaradottnak gunyolt vidék részére bírnak nagy fontossággal. Van ugyan talán a legkisebb faluban is egyéb ily középület is; ha más nem: egy templom, egy iskola, egy községháza; ezek is közös érdekű célokra szolgálnak: Isten tiszteltére, gyermekek tanító-nevelésére, közigatásra stb.

Vannak községi korcsmák, melyeknek célja, hogy a községeknek hasznát hajtsanak, idegeneknek, utazóknak fedelet és ellátást adjanak, helybeliek részére és egészségére ita-
lokot szolgáltatassanak ki. Ezekből az államkincstár is hatalmas bevételeket sajtól ki, bárha vitatni lehetne, hogy erkölcsi alappal-e vagy sem. Ma még nehéz volna ezeket megszüntetni, azonban kétségtelen tény, hogy a községek okosabban tennék, ha tulajdonuk rajtuk és más, nem ugyan anyagi, hanem erkölcsi nyereséget hozó vállalatba fektetnék értéküket.

Egy ilyen vállalat: a kulturház vagy népház, amely nem egyéb, mint a tanítás, tanulás, művelődés, nemes szórakozás helye, de akár a közügyek megtárgyalására, megbeszélésére is alkalmas helyiség.

Ahol a gyermekek tanítása a népiskolával befejeződik, a falun, a hol később az iskolából kilépett gyermek idők folyamán még az írást-olvasást is elegendő: feltétlenül szükség van felnőttek számára ilyen alkalmas helyiségre. Tanulni, olvasni kell ma minden polgárnak, mert az életharcban nélkül csakugyan alulmarad. A népházban az első helyet az olvasószoba foglalja el, természetesen hirdapokkal és jó könyvekkel felszerelt könyvtárral. Ünnepeken, rossz időjárásakor, téli esteiken a földművesnek is jut idő arra, hogy olvasson, olvasva szórakozzék, tanuljon és így a világ haladásával lépést tartson. Olvasni kell az öregeknek, de különösen a fiataloknak. Olvasókör és ifjúsági egyesület, dalárdával kapcsolatosan otthon talán a népházban, a melynek eggyenesen ezen célra készült helyiségei vannak. Talán a magyar falvakban az ének mellett a zenét is meg lehetne kedveltetni; hiszen a dal és zenénél nincs szórakozás, mely a lélekre nemesítőbben hatna. A lélek nemessége pedig drágább minden címe-

res nemességnél.

Az iskolán kívüli népnevelésre sok pénzt áldoz ma az állam. A faluig azonban ritkán ér el ez a segítség és ha oda ér is az a szakoktató, alkalmas helyiség hiányában kevés a hallgató-sága. Nem is az államra kell egészen bízni magunkat; a saját erőnkre kell jobban támaszkodnunk. Előbb meg kell kedveltetnünk az emberekkel a tudás megszerzésének módjait. Igaz, hogy a szónak közvetlenebbül ható ereje van, de könnyebben is elrepül annál. Viszont jó, ha az olvasott dolgokat szóval is megvitátjuk, mert így az is megérti azokat, akinek felfogása nehezebb vagy aki kételkedő természetű. Sokszor nincs is idő arra, hogy minden faluban külön rendeztessenek ilyen összejövetelek. Ellenben ha több község tudni-vágyó népe összejön, megint csak nincs alkalmas helyiség. Ha volna, sokkal több alkalommal lehetne része a szórakozva tanulásban.

A népház, mint a nemesen szórakozás helye, szintén igen fontos jelentőséggel bír. Ének- és zeneelőadások, színelőadások, hazafias és társadalmi ünnepek, ezekkel egybekötött táncmulatságok céljára feltétlenül rendelkeznie kell megfelelő tágas, világos, egészséges helyiséggel. Nem bánom, még ha tisztas lakodalmat tartanak is abban. Hiszen egy ilyen tágas helyiség használatáért szívesen fizetnének is.

Sokat lehetne még e tárgyról írni, de egy újság cikk keretében, úgy hiszszük, ennyi is elegendő arra, hogy mindenkit meggyőzzön az eszme helyességéről.

Amelyik község megvalósítja az eszmét, bizony örökértékű kincsekkel gazdagítja népét ennek révén.

Polgárok! Hosszu téli esteiken beszélgetsetek e témáról s ha csak minden községben három lelkes ember is akad, talál eszközt és módot arra, hogy a község kulturháza megépülhessen!

S.

— Országos vásáron. A régi ipartörvény kimondja, hogy minden iparosnak és kereskedőnek joga van úgy saját, mint mások készítményeit nemcsak lakóhelyén, hanem azon kívül is, az ország bármely helyén tartott országos vásáron akár személyesen, akár pedig megbízottja által eladni, megrendelt munkát teljesíteni vagy munkásai által teljesíteni. E rendelet értelmében tehát az ország bármely iparos vagy kereskedője szabályszerű iparigazolvány, iparengedély alapján jogosult az ország összes vásárait minden akadály nélkül látogatni.

Rosszul sikerült toborzás.

Gróf Zichy Jánosnak az Ottó-lahomán elmondott beszéde legeszelebb politikai és társadalmi körök megdöbbenését váltotta ki. Mindenki úgy érezte, hogy Zichy Jánosnak sürgősen meg kell magyarázani beszédednek egyes kitételeit, mert elképzelhetetlennek tartotta politikai világunknak nem csak az a része, amelyik a királykérdést a nemzet szabad véleménynyilvánítása alapján akarja megoldani, de a méréselkebb legitimitást is, hogy Zichy János minden elszólás nélkül is veseklést kívánt volna attól a nemzetől, amelyik alaptalanul meghurcolva, igazságban végig sértve, királyi eskét ma betöltetlenül látja, de éppen annak megbecsülése érdekében óvakodik attól, hogy ezekben a napokban, amikor a királykérdés szempontjából higgadt politikai világunk minden oldalát kielégítő megoldást találni nem lehet, ehhez a kérdéshöz nyuljunk.

Senki sem helyeselte gróf Zichy Jánosnak abban a bizonyos szűk körben elmondott fejtegetéseit, de különösen nem beszédednek azt a részét, amelyik lángtengerről tett meglehetősen magyarázatlanul hagyott említéseket. Ugy látszik, maga Zichy János is szükségesnek tartotta, hogy beszéde után már másnap nyilatkozzatok legyen; sajnos, ez sem volt alkalmas arra, hogy eloszlassa az aggodalmakat. Sőt azt lehet tapasztalni, hogy egyre jobban bonyolítja a kérdést, mert nem tudjuk, mi szükség volt ismét fel-
emlegetni a detronizációs törvényt mint olyan anyagot, amelyik a nemzet érzékenységet sérti.

Mindenki nagyon jól tudja, hogy a háboru utáni időkhöz nem egyetlen esetben történt meg, hogy a magyar nemzetnek de-
ferálnia kellett a nagyhatalmak kívánságát elől s ez mélységesen fájt is nemzetünknek, de mennyivel inkább fájdalmas az, ha állandóan ezeket a sebezhető pontokat helyezik vele szemben.

Gróf Zichy János azon csodálkozik, hogy még mindig vannak olyan magyar emberek, akik a detronizációs törvényt ellensérik. Nem tudjuk, hogyan képzelné ennek ellenkezőjét a mai időkhöz Zichy János, de mi az ő csodálkozása ellenére is nemzetünk jövője szempontjából sokkal helyesebbnek tartjuk, ha a megkezdett uton haladunk a minden olyan problémát, amelyik hochásatot jelentene hazánk érdekei szempontjából, kikapcsolunk akcióink köréből. Nem helyes dolog senki részéről, de különösen nem olyan politikustól, mint gróf Zichy János, hogy a legsúlyosabb vádak tömegét szórja a trianoni bilincsekben amugy is eléggé szynlődő magyar nemzetre. Ha ezekkel kapcsolatban ennek az egyébként kiváló főnemesnek az volt a célja, hogy a legitimitást táborát megnövelje, súlyos csatlódás jogja érni, mert a seregtoborzás helyett szabályozás követhetett be.

Reméljük, hogy ezek a tünetek gondolkodóba ejtik politikai életünk ama tagjait is, akik a királykérdés előráncigálásával szélsőséges álláspontot elfoglalva, a nemzeti higgadt közvéleményének helyesebb ellenesőhöz nem és ahánna cselekedni. Elvárjuk gróf Zichy Jánostól, hogy az általa felkavart politikai hangulatot, amit a királykérdés szélsőséges peritaktikájával okozott, saját maga jogja lecsendesíteni az által, hogy a nemzet hazáját figyelembe véve, vagy megmagyarozza általunk még mindig félreértettnek vélt kijelentéseit, vagy derekasan kijelenti: elszóltam magam.

Máról-holnapra,

*
— Észrevételek. —

Kétségtelen meggőződésel tapasztaljuk, hogy a jelenlegi magyar kormány minden tőle teljén kézzel-lábbal iparkodik rendet teremteni és tartani a csonka országban.

Ez mindenestre örvendetes jelenség, de annál érthetlenebb és megbotránkoztatónak feltűnő a mi konszolidált állapotaink között az, hogy szinte nap-nap után *cigánykaravánok* csatangolnak főleg a mi vidékünkön és mintegy szabadalmazottan veszélyeztetik a közbiztonságot, közegészségügyet, az állategészségügy feltett rendjét és olykor még a szabad közlekedést is.

Valóban ideje volna, hogy ezeket a kóbor ingyenélő cigányokat végre helyhez kössék, letelepítsék, mert így szegényfoltjai az országnak és türethetetlen nyűgei a társadalmi rendnek.

A közelmúltban történt például, hogy egy ilyen karaván letelepedett az országot mellett és távozásuk után külön napszámosszerűvel kellett eltakarítani az utánuk maradt förtelmes piszkot: tyuktollat, döghulladékot, rongyokat stb. és egész éjjel raktári tüzfát lopkodtak a tűzlethez.

Máskor késő, sőt este öt-hat kocsiból álló karaván szinte erőszakkal behajtott a pusztára és ott éjeleztek, miközben sorra járták a cselédházakat és az ő módjuk szerint sarcoltak és loptak, amit lehetett. Az egyik ilyen banda azzal a mesével igyekezett a szegény cselédnek jó szívére hatni, hogy a sátoros kocsiban most vajudik egy nevezetes cigányasszony, a kinek égi jóslás szerint ikreket kell szülnie és a ki ezeket a cigány-ikreket a keresztív alá tartja, arra egész életében áldás és szerencse árad. Persze, mindjárt akadtak vállalkozók a komaságra és e révén hamarosan megtelt a cigányok tarisznyája is de reggelre eltűnt az egész karaván.

Aggodalmasan érdekes a vándorcigányoknak jól-összebeszélte azon mentő nyilatkozata, hogy ők Erdélyből való menekülők. Tudjuk ugyanis, hogy a gyermekparalízis nevű betegséget Erdélyből átjött látogatók hurcolták be hozzánk. Ha tehát a cigányok valóban Erdélyből valók, akkor aztán jól nézünk ki velük; ámbar valószínű, hogy az ő rajkóinknak a paralízis sem árt. Nem árt ezeknek a döghus sem, sőt ezt mint ingenc csemegéjüket nyomatékosan tudakolják és keresik az állategészségügyi szörnyű veszedelmére.

Én például jelenleg is az kényszerít eme pánaszos figyelmeztetésre, mert a legtöbb cigányinvázió óta pusztánkon kiütött a sertésvesz és a mai nehéz viszonyok között valóban remegve nézünk a következmények elé.

Nagyon kívánatos volna, hogy az illetékes hatóságok egyöntetű országos intézkedés-

sel végkép megszüntetnék ezt a veszedelmes és türethetetlen népvándorlást. Hiszen a cigányok edzett, munkabíró emberek és ha mégis csupán engedélyezett dologkerüléssel elősköülhetnek a társadalom nyakán, ez nem is annyira az ő bűnük, mint inkább az állami közgazgatás gyöngesége.

Legutóbb például egy „vándoripar” engedélyes cigány közörsüt huszonhatedmagával találtam sátorozva; felszólításra előmutatta a hatósági igazolványt, hogy ő vándoriparos, vagyis engedélyezett kuforgó, mert hiszen az ügyebár teljes lehetlenség, hogy egy közörsüt huszonhét tagu családot fentarthasson csupán az iparából? A valóság szerint ez esetben huszonhét ép, egészséges naplopó, szemérmellen koldus gyanánt zsarolja végig a határt a hatósági igazolvány védelme alatt. Másrészt pedig a kulturkormány üdvös intencióit is keresztetzi ez a lehetetlen állapot, mert hiszen a csavargó cigányokat is csak ember-számban kellene tankötelezettség alá venni, de hogyan!? A cigánysátorok lakói úgy nőnek fel, mint a vadállatok és aztán szabadon élnek a kulturreform társadalmaiban! Hát ez bizony nincs rendjén és legfőbb ideje, hogy a ki embernek született, az ne éljen állat módjára még akkor sem, habár neki az az életmód jobban tetszik. X.

Eredmények.

A devecseri járási küldöttséget f. hó 17-én az országghazban fogadta a kereskedelemügyi és a vallás és közoktatásügyi miniszter. Mindkettő előtt dr. Schandl Károly földm. államtitkár, kerületünk képviselője tolmácsolta a járás kívánásait, igen komoly és világos fejtegetéssel mutatván ki azok jogosságát és méltányosságát.

A devecseri állami polgári iskola felállítása tekintetében a vallás és közoktatásügyi miniszter ur teljességükben valóknak fogadta el az elmondott indokokat; az iskola mielőbbi létesítését a maga részéről is szükségesnek tartja és ehhez képest azon határozott ígéretet tette: hogy amennyiben az 1928-29. évi állami költségvetésbe polgári iskolák létesítése címén felvett 4 millió pengő előirányzásához a pénzügyminiszter hozzájárul és ezt a törvényhozás megszavazza, a fellálandó öt polgári iskola között a devecseri is ott lesz és az építés az 1928. évben megtörténik.

A gyorsvonal kérdésébn kijelentette a kereskedelemügyi miniszter ur, hogy annak menetrendje a nemzetközi relációkba már be van állítva 1928 májusától kezdődőleg s így annak legfontosabb feltétele megvan. A próbakísératok szakaszonként már most folyamatban vannak, előrelátható akadály tehát nincs.

Az autóbussz-járatok megindítását a jövő év tavaszára helyezte kilátásba.

Mind ezen eredményeket a küldöttség örömmel és megnagyvással vette tudomásul s hozza tudomására a járás közönségének.

A küldöttséghez csatlakozott Bpsten a nagyvárosnyi kerület képviselője dr. Jókay-Ivász Miklós, dr. Horváth Lajos Veszprémmegye alispánja, a somlói szőlőbirtokosok között több bpesti előkelőség, akiknek, valamint a küldöttség minden tagjának, akik lelkes fáradozásukkal az eredmények eléréséhez hozzájárultak, köszönettel tartozunk, különösen pedig dr. Schandl Károlynak, aki a kerület közérdekű ügyeit nemcsak szíven hordja, hanem tetteivel is támogatja.

Itt említtük meg, hogy a Devecseren felállítandó kulturház céljára a minisztérium 24.000 P-t utalt ki, így annak létesülése biz-

tosítva van, bár ezen összeg még pótlásra szorul természetesen.

A küldöttségben résztvevő villanybizottsági tagok az államvasutnál is eljárak, hogy a devecseri állomás világitása némileg kevesebb aktafogyasztás mellett hamarosan megkezdődhessék.

Egyébként most közvetlenül megyőződést szerezhettünk arról, hogy az egyesült erővel fellépés mennyire szükséges és mennyire eredményes. A fogadó teremben legalább négy küldöttség (közük a csongrádi, zalai, stb.) szorgalmazta a maga közérdekű kéréseinek teljesítését.

H I R E K

LEVENDULA.

Levendula: nagyanyám virágja!
Ó-illata lelketem bejárja,
Visszavisz a mesék idejébe:
Gyermekkorom virágos kertjébe.

... Elém tűnik kert ölen a méhház,
Körülfotte habszin labdarózszák,
Oreg akác védőn borul rája,
Lágyan hullik illatos virágja.

Enyves szekfű, levendulaillat,
Oreg akác fehér szirmot hullat,
Méhek zsongnak, álom száll szememre:
Gyermekálom, szénán a méhesbe!

Osszedőlt az álmotadó méhház,
Elpusztultak mellőle a rózsák,
Nem borul rá a vén akác régen:
Gyökere is kiszáradt egészen.

Méhsongásnál szövögetett álmok,
Szétfoszottak remények, ábrándok.
Mi megmaradt: egy szál levendula...
Emlék csupán: életünk illata.

Porkoláb István.

— Hivatalvizsgálat. Dr. Csajághy Károly kuriai bíró, a veszprémi kir. törvényszék elnöke a hét folyamán több napon át Devecseren tartózkodott, a kir. járásbírósg ügymenetének megvizsgálására. A vizsgálat mindent kifogástalan rendben talált s az elnök ur előfeltételeit fejezte ki dr. Kursov Sándor bírósgági elnöknek.

— Erzsébet-nap. Kedves, meleg családi estély volt a múlt szombaton járási főbíránk, *Belak* Endre vendégserető hazánál, ahol a kedvességéről és szeretetreméltóságáról ismert háziasszony nevenapját ünnepelték. Kedélyes hangulatban késő éjjelig együtt volt az előkelő társaság és számos felköszöntőben éltették az ünnepelt uriaszonyt.

— Vitézek bálja. A devecseri járási vitézi testület múlt vasárnap este Devecseren az ur. Casino helyiségében önszolgáló egyesületének megalapítására táncmulatságot rendezett. Előkelő közönség jött össze a vitézek mulatságára úgy helyből, mint a járás közeli községeiből s a mulatság kedélyes hangulatban csak a reggeli órákban ért véget.

— A kormány magyar borházakat létesít Angliában. Néhány nap óta beható tárgyalás folyik a földmívelésügyi minisztériumban újabb külföldi borházak létesítéséről. Az északi államokban és Svájcban már működnek a magyar borházak, legközelebb Baselben állítanak fel borházat, ahol természetesen kizárólag válogatott magyar borok értékesítése indul meg. Egy angol érdeklőség jelentkezett a földmívelésügyi minisztériumban és azt az ajánlatot tette, hogy Londonban és esetleg már angol városban létesítsen a kormány borházat. A tárgyalásokat dr. Schandl Károly államtitkár, orsz. képviselőnk folytatja az angol érdekel-

tekkel. Szerdán az angolok Schandl államtitkárral és a földművelésügyi minisztérium több főtisztviselőjével kimentek Budafokra és bemutatták az angoloknak az ottani állami borpincéket.

— A Járási Közművelődési és Gazdasági Egyesület megszervezési munkája teljes erővel folyamatban van. A múlt héten Devecserben megtartott értekezleten, melyen dr. Magyar Károly ny. főispán is részvett, a jelenlévő lelkes hölgyek és férfiakból megalakult a szervező bizottság, mely az egész járás bovonásával dec. 2-án előtervezetet fog tartani Devecserben, úgy hogy a végleges megalakulás dec. 10-én megtörténhetik. Ez alkalomra kerülünk képviselője, dr. Schandl Károly is megígérte megjelenését. Az egyesület négy osztályra fog oszlatni: gazdasági, (ipar-kereskedelmi) kulturális, testnevelési, szociális osztályra. Ezután is felkérünk mindenkit, aki az egyesület neves célú munkájában részt kíván venni, hogy a megszervezésben propagandával működőjek közre. Esetlegesen közelebbi felvilágosítás a szervezés vezetőjénél, dr. Karasay Sándor járóspán elnök úrnál nyerhető.

— Műkedvelő. A devecseri Kath. Legényegylet a múlt vasárnap este műkedvelő színelőadást rendezett, mely alkalommal „A molnár és gyermeke” című népdramára került színre. A szereplők egytől-egyig jól megállták helyüket, mégis külön megemlítést érdemel Schaffner Klári, Kovács Ilus és Horváth Sándor, valamint a rendező, Varga József. (Tudósítónk itt megjegyzi, hogy a közönség egy része a legdrámább jelenetknél bántó kacagásban tört ki, tönkretéve ezzel nemcsak a darab kétségtelenül értékes voltát, hanem a hozzáértők művelését is. Egyébként ez a jelenség nagyon gyakori a moziban is. Hiába, a mi közönségünk egy részét még nevelni kell az illyesmire.)

— Népkönyvtár Túskevárnak. A földművelésügyi miniszter országgyűlési képviselőnk, dr. Schandl Károly államtitkár közbenjárására 144 darabból álló népkönyvtárt adományozott Túskevárnak. A könyvek a napokban már meg is érkeztek és mint értesülünk, a magyar irodalom igazi értékeiből áll. Egyébként Túskeváron állandóak a kulturesték, valóságos és egyéb irányú felolvasások, összejövetelek stb. Nálunk is van minden vasárnap — egy alkotmányos verekedés. Ez is valami.

— Az utcai átjárók. A községi előjáróság újabb néhány utcai átjárót készített. Valóban nagy szükség volt nálunk ezekre az átjárókra, mert úgy legalább nem kell az utca feneketlen sarán áteveckélni egyik sorról a másikra. A Deák-ter egy részét alagsóvezették, valamint a belvárosban a járdákat rendbehozták és vízfolyó csatornákat készítették. Mindez egy-egy lépés a haladás útján, bár még igen-igen sok kívánivaló van az utcáinkat illetőleg.

A számlabélyegraziák. Egyes vidéki pénzügyigazgatóságok a számlabélyegeket lerovásnak ellenőrzése céljából razzákat rendeztek és nagyobb bírsággal sújtották azokat a kereskedőket, akik egy évtizeddel ezelőtt kiadott rendelettel szemben egyszerű áttúzással semmisítették meg a bélyegeket. A pénzügyigazgatóságokat most a miniszter arra utasította, hogy az ily módon kiszabott illeteket töröljék, a kiírt bírságokat legfeljebb a lerótt illetek felerészére szállítsák le. A minisztérium a pénzügyigazgatóságokat ugyanancsak utasítani fogja, hogy a multa vonatkozásig ilyen természetű újabb vizsgálatot ne foganatosítsanak.

— A MÁV meg akarja szüntetni az élőállatok szállítási kedvezményét. A MÁV kereskedelmi osztálya most készíti elő a tarifakedvezmények revízióját. Az új kedvezmények január 1-én lépnek életbe s ezzel kapcsolatosan az a hír terjedt el, hogy a MÁV meg akarja szüntetni azt a díjazabási kedvezményt, amelyre a Budapestre szállított élőállatok szállítási díjára nyújtott. A MÁV ezt a szándékát azazal indokolja, hogy ennek a díjkedvezménynek közvetlen hatása nem mutatkozott s ezért ennek fentartása feleslegesnek látszik. Meg kell jegyezni, hogy az élőállatok díjazabási kedvezményének megszüntetése az év tavaszán már egy ízben szóba került, akkor azonban si-

került a mezőgazdasági érdekeltségek közbenjárására a MÁV szándékát megmásítani. A MÁV természetesen döntés előtt most is meghallgatja a mezőgazdasági és kereskedelmi érdekképviseleteket.

— A devecseri plakátok. Magyarul falragasznak is hívják ezeket a különböző színű papíron készült nyomtatványokat, melyek különböző értesítéseket közölnek a járókelőkkel. Jóllehet a legtöbb esetben csak üzleti körlevelek borítják a devecseri házak falát, új existenciák hirdásai, mégis néha-napján akad egy-egy hivatalos kirdetmény is, mely fontos tudnivalókat tartalmaz az adózó polgárság számára. Csakhamar mire arra kerülne a sor, hogy ezeket a hirdetményeket el is olvashassa az érdekelt közönség: addigra már csak volt falragasz. Letépték. Vátsott iskolásgyerekek, sőt felnőtt suhancok is különös előszeretettel tépik le ezeket a falragaszokat, úgy hogy mire a falragasztó bevezetja munkáját, bátran újra is kezdhetné. Tiszavirág élete van csak nálunk minden falragasz, mert valóságos tombol itt a falragasztó mánia. Nem beszélve arról, hogy ez a hirdető felekre meglehetősen boszantó, az adózóitokra nézve is rendkívül sok hátránnyal jár, mert számtalan esetben elkésves értesül az őt közéről érdeklő hivatalos hirdetményről. Persze nekünk nincs rendőrségünk, aki a körmére koppintana ezeknek a falragasztópóknak, a közönség pedig sokkal kényelmesebb, semhogy alkalomadtán fölönfoga egy-egy ilyen alakot és átadná az illetékes hatóságának. Már pedig ha panaszos nincs, akkor bíró sem lehet. Még azután az is lábrakapott újabb, hogy egyik hirdető fél hasoló tartalmu plakáttal ragaszta be a konkurrens hirdetését.

— Villanyvilágításunk. Hosszu, évtizedeken át tartó vajadás után végre a múlt év őszén elkészült a devecseri villanyvilágítás. Örültünk neki, mert egy nagy lépéssel előbbre jutottunk a kultúra terén s jóleső érzés töltött el bennünket, mikor az ócska, füstös, pislálkozó petróleumlámpákat leszerelni s lomtárba lökni láttuk. Meg is voltunk eddig elégedve ezzel a szép és kényelmes világítással, de az utóbbi időben egy kis panasza van rá. Este későn gyulnak ki, reggel korán elalszanak a lámpák; meg aztán mintha mostanában nem lenne meg a régi fénye, ereje. Mi ennek az oka, hol a hiba? mi nem keressük, csak szavatezzük — immár harmadizben — ezeket, a közönség köréből jövő panaszoakat ama reményben, hogy végre meghallgatásra találunk.

— Bányadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes »Ferenc József« keserűviz szabaddá teszi a »vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható körházi kísérletek alapján bebizonyult, hogy a »Ferenc József« viz szellemi munkásoknál, neurasztériás embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatásu gyomor- és béltisztító szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A leventeoktató hatósági közeg. A belügyminisztérium egy a napokban hozott ítéletével kimondja, hogy a leventeoktatók ezen minőségben hatósági feladatot teljesítenek s mint ilyenek ők is az 1914. évi XL. törvény-cik 1. paragrafusának védelme alatt állanak. Ezek alapján a leventeoktatókat megsértő egyének ellen olyképpen kell eljárni, mint a kik hatósági közeg ellen követtek el büntető cselekményt.

— Erzsébet Királyné Szálló Budapest, V. Egyetem-utca 5. Elsőrangú családi szálló a Belváros központján. 100 szoba, központi fűtés, vízvezeték mosdók, lift, fürdőszobák. Egy ágyas szobák 5-9 P-ig, két ágyas 6-12 P-ig. A szállóban van közkezdvelt étterem, kávéház, söröző pince. Saját termései somlói borok. Esténként a legjobb cigányzene. Szabó Imre tulajdonos.

— Az üzemi bacesetek bejelentése. A munkásbiztosító pénztár megállapítása szerint az utóbbi időben sűrűn előfordul, hogy a munkaadók elmulasztják bejelenteni az üzemi

előforduló baleseti sérüléseket. Az ily mulasztást elkövető munkaadók kellemetlen következményeknek teszik ki magukat, mert nem csak kihágásért vonják felelősségre és büntetik meg őket, hanem a felmerülő költségeket is viselniük kell. Eppen ezért a munkaadók saját érdekükben cselekednek, ha a látszólag legjelentéktelenebb sérülést is bejelentik az I. fokú rendőrhatalóságoknak és az illetékes kerületi munkásbiztosító pénztárnak. A bejelentéshez szükséges nyomtatvány a munkásbiztosító pénztárnál szerezhető be.

ÓVÁSI

Az utóbbi időben gyakran bukkanunk fel világhírű készítményeink silány utánzatai, amelyek megtévesztően utánozzák a Diana sóbor-szusz közismert jellegzetes alakját.

Ezek ellen a védjegybitorlást és físzességellen versenyt képező üzelmek ellen igénybe vesszük a rendelkezésünkre álló és súlyos következményekkel járó törvényes eszközöket.

Uva intünk mindenkit az ilyen megtévesztő utánzatok forgalombahozatalától és kérjük a fogyasztóközönséget, hogy a netán tapasztalt visszaéléseket saját érdekében közölje velünk.

Diana Ipari és Kereskedelmi R. T.
Budapest.

— A mozi műsora. November 27-én: A fenevadak szigetén. Dzsungeldráma 24 felvonásban. December 3-án és 4-én: Add vissza a kombinémet! December 7-én és 8-án: Cimzetes feleség. December 10. és 11-én csak felnőtteknek: Forró vér.

MOHACSEK Károly hentes, ajánlja magát a téli szezon kezdetével disznóölésre. Meghívásra vidékre is megy. Címé: DEVECSER, Sümegi-ucca 6. sz. Feltisztított vékony sertésbelet olcsón árusít.

— A devecseri anyakönyv. Születés: Nov. 16. Burján Lajos urad. cseléd és neje Badics G. Ida (Pusztamiske) fia Dániel ref. — Nov. 20. Horváth Anna vándorközsörös leánya Rozália rk. — Halálhír: Nov. 20. Vesztróczy Józsefné szül. Szűcs Mária rk., 62 éves, tüdővész. — Nov. 19. Marbicsék János László rk., 11 hónapos, tudóhurut. — Házaságot nem kötöttek.

Piaci gabona árak.

Buza	28—29 P	Zab	19—20 P
Rozs	26—27 "	Tengeri	18—19 "
Árpa	23—25 "	Burgonya	4—5 "

Éger, nyár, bükk, dió,
kőrís, tölgy, hárs stb. rönkfákat
áll. ndoan vásárol!

Fornérgyár és kemény-
fatermelő R. T.

Budapest, IX., Csont-u. 1.

Kiadó vendéglő.

A devecseri AUGUSZTIN-féle vasuti vendéglő és szálloda kiadó. December 15-én átvehető.

Bővebbet a tulajdonosnál,

A devecseri Csóron-család.

Devecser és várának egykor híres-neves nagyurai: a Csóronok emlékéit — vajjon őri-e valami származás helyükön? Talán igen, talán nem. A devecseri várat ők építették, ők rendezték be „királyi”-pompával. De ki tudja ezt ma már, amikor tősgyökeres magyar nevük is idegenül hangzik? Senki. Vagy nagyon kevesen. Csak a devecseri várkastély és Somlóvár alapkövei beszélnek róluk csukott levéltárakban porosodó pergameneken kívül.

Pedig Devecser története: a Csóron-család története is. Devecser és a Csóronok: azonos fogalom a XVI. század végéig; akkor leányági örökösök: a Nádasdyak, majd az Esterházyak kezére kerül a török harcokban jelentékenyebb végvár és uradalma.

Ezért talán megérdemlik a bepillantást ismeretlen kriptájuk mélyére, hogy befalazott márványemlékükön elolvassuk a mohafőtte felirást.

A Rába-folyót tápláló Marcal-víz Veszprém megyei mentén a honfoglaló Szalók (és Péc) *nemzetség* egyik ágának települési nyomát találjuk a legrégibb időkben. A Szalók-nemzetségből sarjadt híres család a Döbrentei *Himn*, mellyel vérokon *Hosszútothy*, ugyetiszik, szintén e nemzetségből való. Viszont a Himn és Hosszútothy rokonsággal a Devecseri Csóron-család jön előnk szoros vérségi kapcsolatban. Nagyon valószínű tehát, hogy ez is a Szalók-nemzetség egyik hajása.

A Devecseri Csóron (Choron, Csórom) család ősi birtoka a kezdetben vezették, majd előnévül használt bakonyi Devecser, ahol és Koháron, már a XIV. században szerepel. A XV. században László (1439) és Gergely (1482) Veszprém-vármegye alispánjai, — Márton (1488.) a Péc-nemzetség és a Dömölki apátság örökében: Kamondon, a Vas-vármegyei Ságón és Izsákván, továbbá a zalai Arácsban birtokos. Már ő közelebb áll a főurak, mint a köznemesség osztályához, — fia vagy unokája: András pedig, valóban a „nagyaság”-ak közé emelkedik.

A már örökösök is tekintélyes vagyon naggyá tételére igen alkalmas a kor, a XVI. század első fele, a közepén Mohácsca, utána két királlyal és a törökkel. Csóron András — se nem jobb, se nem rosszabb kortársainál — megragadja az alkalom üstökét és szerzi a vagyont, ahogy éppen lehet. 1520. Veszprém-vármegye alispánja, majd nemskára Kecsethy püspök sümei várnagya. Ebben a minőségben elfogadja Tihany várát, mely ezután jobban őt, majd fiát uralja, mint jogos birtokosát: a Benedek-rendi apátságot.

Kecsethy Márton veszprémi püspök inkább pogány, mint keresztény, inkább világi, mint pap — Csóron továbbra is vele cimboráskodik. Kecsethy adta, Csóron zálogba vette a püspökség kincseit, a (bakonyi) béli apáttól meg Ganna falut szerezte meg. Ezt is zálogban. A régi rendi Magyarországon a zálogbaadás és vévés volt a legalkalmasabb törvényes mód egyfelől a vagyon pazarlásra, másfelől a vagyonszerzésre. Közben Csóroné lett Ugod, majd 1547-ben Somló: minden ősi várával, Devecserrel együtt, már olyan vagyont és hatalmat jelent, ami lehetővé teszi számára, hogy beüljön meghasonlott barátja, Kecsethy helyére — nem ugyan a püspöki, hanem a főispáni székbe. Tehát: „nagyaság”. És többé nem űzi a vagyonyűjtésre legmegfelelőbb mesterséget; a várnagyiságot — most már szinte maguktól gyarapodnak uradalmát. Ebben az időben kerül kezére örökösen is Somló gróf Erdődy (II.) Pétertől, a Vas-megyei Szergény, egy sereg zalai, tolnai és bakonyi helység, melyekre négy jogos tulajdon s legalább ugyanennyi ököljogon szerzett vár örökösök.

Igazán jellegzetes mohácsi vérs utáni pályafutása! (Ma: a második Mohács után is találunk hasonlókra...)

Különben Csóron András elmosódott emberrel arca megajzolásához kevés a vonásunk. *A vásárhelyi apáctól*, akiknek mint Somló birtokosa, kegyura volt, nem hallunk róla panaszt, holott jogelődje: II. Erdődy Péter és utóda: János fia hatalmaskodásai miatt, nem szűnnek meg az apátnok a királyhoz

„igen könyörögni”. Pedig már ő is protestáns, de nincsenek térítő száندékai.

Ugy látjuk, vitéz, fény és pompakedvelő ember. Részt vett a mohácsi csatában, honnét a híres hős Thelekessy Imrével menekült, aki később is bajtársa a folytonos török harcokban s egy ideig devecseri várának kapitánya volt.

Devecser és a somlói uradalom vasmegei központját: Jánosházát, ő építtette komolyabb erősséggé. Devecseri várkastélyát „királyinak” nevezi fiatalabb korának cimborája, immár ellensége, Kecsethy, a királyhoz írt árukodó soraiban. Összes várát „jó karban tartatja, őrségük vitéz és jól fizetett. Életében nem is került Somló török kézre, bár sokszor körüláborozta.

(Folyt. köv.)

Első Devecser és Vidéke Temetkezési Vállalata TEMEZÉSEKEZ

a leg egyszerűbbtől a legdizsesébbig szolid áron
végzek.

Érc- és fakoporsók
állandóan rokkáron.

Szalagok, koszorúk,
mindennemű temet-
kezési cikkek olcsón
beszerezhetők

Diósy Nándor
temetkezési vállalatnál
Devecser, Kiapka-ucca 10.

Kényelmes butorozott szoba

egy-két fiatalember részére, este-
leg teljes ellátással, azonnal kiadó.

Ugyanott hűtőházi házikósi hap-
ható, valamint mosást és vasalást
olcsón vállalunk

Szűcs Nővérek

DEVECSER, Bocskaj-utca

Azonnal kiadó lakás

2 uccal és 1 udvari szoba
mellékkelhelyiségekkel

Szalay Antal bognármester házában
Devecser, Deák-tér

Eladó

egy jókarban levő, használt
motorkerékpár
Bővebbet a kiadóban.

Uj szabóüzlet.

Tisztelettel tudatom Devecser és vidéke
m. t. közönségével, hogy Devecserben, Vászár-
helyi-utca 21. sz. alatt uj

kész férfiruha-üzletet

nyitottam.

Dús raktár van mindennemű férfi
és gyermek-költönyökből, ugyszintén féli-
kabátokból, felöltőkből stb.

Mértékutáni rendeléseket pontosan, izle-
sesen szolid áron mellett készítik ugy saját,
mint hozott szövetből.

Szíveskedjék egy próbarendelés
utján olcsó áraitól s jó minőségű
öltönyeimről meggyőződni.

Szíves pártfogást kér
tisztellel

Molnár Ferenc
szabó

Eladó vendéglő.

Tűskeváron a régi jóhírű Szabó-féle
vendéglő örökség miatt

eladó, vagy bérbeadó.

Ujévkor átvehető. Bővebbet a tulajdonosnál.

Uj műszerész

Tisztelettel tudatom, hogy
Devecserben, Deák-tér 22. sz.
alatt (a Forintos-vendéglő mel-
lett)

mechanikai és műszerész-
műhelyt

nyitottam.

Elvállalok minden e szakmába
vágó munkát, u. m. autók, motorok,
traktorok, varrógépek, kerékpárok s
minden néven nevezendő elektromos
gépek szakszerű javítását teljes jót-
állás és mérsékelt áron mellett.

Kérem a közönség szíves párt-
fogását s vagyok
teljes tisztelettel:

Horváth József

mechanikai gépjavító műhelye
Devecser, Deák-tér 22. sz.

HELYI
képeslapok
(Uj felvétel)

HUSS FERENCNÉL